

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-361/22-J

Název	Základní škola Žďár nad Sázavou, Komenského 2
Sídlo	Komenského 715/2, 591 01 Žďár nad Sázavou 3
E-mail	info@2szsodar.cz
IČ	48 897 426
Identifikátor	600 130 312
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Miroslav Kadlec
Zřizovatel	Město Žďár nad Sázavou
Místo inspekční činnosti	Komenského 715/2, Žďár nad Sázavou 3
Termín inspekční činnosti	24., 25. a 28. – 31. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti je v souladu s § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:

písm. b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušného školního vzdělávacího programu,

písm. c) zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem.

Charakteristika

Základní škola Žďár nad Sázavou, Komenského 2 (dále škola) vykonává v souladu se zápisem v rejstříku škol a školských zařízení činnost základní školy a školní družiny.

Ke dni inspekční činnosti vzdělávala škola 456 žáků, z toho 91 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Škola realizuje vzdělávání i ve třídách s rozšířenou výukou informatiky a výpočetní techniky.

Školní družina poskytovala zájmové vzdělávání 106 zapsaným účastníkům.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vedení školy vychází při řízení z reálně stanovených koncepčních cílů. Daří se udržovat stabilní počet žáků s cílem vytvářet nejméně dvě třídy v ročníku. Dlouhodobě jsou naplňovány cíle v oblasti informační gramotnosti (zkvalitňování materiálně technického vybavení, podpora vzdělávání v této oblasti i v rámci mimoškolní činnosti, posun v oblasti programování, robotiky s využitím programovatelných stavebnic) a cizích jazyků, zejména anglického jazyka (podpora činnostního učení žáků). Důraz kladený na všestranný rozvoj žáka se pozitivně projevuje v podpoře tělesné zdatnosti žáků (sportovní kroužky, zkvalitňování sportovního zázemí), vztahu k umění (ve škole aktivně působí dva pěvecké sbory a hudební kroužky) a nyní i v podpoře technické gramotnosti žáků (nově zavedený kroužek pracovních činností). Výrazný posun od poslední inspekční činnosti byl zaznamenán v rozvoji čtenářské gramotnosti. K dosahování strategických záměrů školy jsou nastaveny konkrétní postupy. K jejich naplňování získává škola finanční prostředky aktivním zapojováním do řady projektů a grantů. Směřují do zkvalitňování materiálního zázemí, dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a realizace kroužků.

Nastavené cíle podporuje efektivní informační systém školy. Využíváním různých informačních kanálů funkčně zajišťuje přenos informací mezi všemi účastníky vzdělávání. Ke zlepšení přenosu informací se zákonnými zástupci přispělo rozšíření využívání systému Bakaláři, což se osvědčilo v době distanční výuky.

Při řízení školy je ředitelem podporována aktivní spoluúčast pedagogů. Funkční jsou jednání pedagogické rady a pravidelné porady užšího vedení. Naplňování jednotlivých úkolů je podporováno vzájemnou spoluprací všech pedagogů a přispívá ke komplexnímu rozvoji školy. Pozitivně se projevuje ve spolupráci vyučujících v paralelních třídách zejména při hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Účinná jsou setkávání pedagogů při přechodu žáků z prvního na druhý stupeň, včetně spolupráce s pedagogy z okolních škol, odkud noví žáci přicházejí. Funkční je činnost metodických orgánů. Spolupráci pedagogů a zákonných zástupců podporuje školní projekt Spolu. Vzájemná setkávání nejen při aktivitách v rámci tohoto projektu posilují předávání informací a zkušeností.

K profesnímu rozvoji pedagogů směřuje jejich další vzdělávání. Souvisí s koncepčními záměry školy, využívány jsou nabídky z různých projektů, místního i krajských akčních plánů. Aktivní práce některých pedagogů např. v krajských či oblastních metodických kabinetech, lektorská činnost (v oblasti čtenářské gramotnosti) se pozitivně projevuje ve zlepšování kvality výuky a rozvoje kompetencí a dovedností žáků. Ze sledovaného průběhu výuky byly získané zkušenosti sledovány např. při výstupech žáků v oblasti podpory čtenářské a informační gramotnosti a činnostního učení v anglickém jazyce.

K dosahování strategických záměrů jsou nastaveny různé formy evaluace (hospitační činnost, dotazníkové šetření zákonných zástupců jako zpětná vazba k distanční výuce).

Závěry jsou pro vedení školy především zdrojem informací, pedagogové jsou s nimi seznámeni. Efektivita opatření ale není systematicky sledována a vyhodnocována.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované hodiny na prvním stupni dosahovaly velmi dobré úrovně. Vzájemná podpora pedagogů, sdílení didaktických i metodických postupů, sjednocený systém učebnic a používaných pomůcek se pozitivně promítaly do kvality výuky. Vhodně strukturované vyučovací hodiny s důrazem na úvodní motivaci, využití odpovídajících metod a forem výuky podporovaly zájem žáků o probírané učivo. Efektivní didaktické postupy, relaxační chvílky i pohybové aktivity, didaktické hry a prvky činnostního učení umožňovaly aktivní zapojení žáků do výuky. Žáci měli prostor pro vyjadřování vlastních názorů a prezentování svých znalostí. Ve vzdělávání celkově převažovaly aktivizující metody se zaměřením na rozvoj dovedností k učení, cíleně byla zařazována práce ve skupinách. Učitelé velmi vhodně využívali názorné pomůcky i didaktickou techniku. Příkladná práce s textem s cílenou podporou kritického myšlení byla sledována v hodině českého jazyka. Žáci pracovali s textem a systematicky byli vedeni ke zpracování informací s využitím argumentů pro svá tvrzení, což je výsledek dlouhodobé systematické aplikace metod kritického myšlení. Ve sledovaných hodinách tělesné výchovy byla vidět aktivní snaha a radost z pohybu všech zúčastněných aktérů vzdělávání.

Hospitovaná výuka na druhém stupni základní školy probíhala v podnětné pracovní atmosféře, založené na vzájemném respektu. Zvolené formy a metody vedly k dosažení cílů jednotlivých vyučovacích hodin, ne vždy ale směřovaly k aktivnímu zapojení žáků. Ve výběru účinných výchovných a vzdělávacích strategií v jednotlivých předmětech postupovali vyučující rozdílně.

Zejména v hodinách cizích jazyků docházelo k pestrému střídání metod a forem práce, často byly zařazovány relaxační techniky a byl uplatňován individuální přístup k žákům. Byly podporovány receptivní i produktivní dovednosti žáků, jednak formou souvislého mluveného projevu a zároveň snahou o porozumění čteného i mluveného sdělení, pochopení jejich souvislostí a správné interpretace. Činnostní učení bylo vidět zejména v hodinách anglického jazyka. Efektivitu vzdělávání podporovali vyučující zařazováním poslechu s využitím didaktické techniky. Při zpětné vazbě k této činnosti byla sledována i účelná práce ve skupinách, která podporovala vzájemnou spolupráci žáků i individuální přístup vyučující. Efektivitu vzdělávacího procesu zvyšovala účinná průběžná motivace, využívání mezipředmětových vztahů, prvků problémové výuky, propojování teorie s praxí a reálnými situacemi každodenního života. Efektivně byla uplatněna práce s chybou. Zařazovány byly různé hry, soutěže, kvízy, což podněcovalo zájem žáků, zároveň tak bylo účelně podporováno zábavnou formou procvičování slovní zásoby a gramatiky. Vyučující cizích jazyků vedli výuku aktivně v daném jazyce.

V hodinách českého jazyka a společenskovedních předmětů převažovala práce s textem. Rozdílně ale žáci pracovali se získanými informacemi. V některých hodinách je žáci porovnávali, posuzovali a vyvozovali závěry. Skupinová práce podněcovala diskusi žáků a vzájemnou spolupráci, rozdílné názory byly respektovány. Zaznamenána byla i samostatná práce, kdy žáci neměli dostatečný prostor pro souvislý projev. Pracovali s pracovními listy či učebnicí, ale bez cílené podpory kritického myšlení. Kvalitu výuky zvyšovalo propojení získaných znalostí s reálnými situacemi. Využívání tvůrčího psaní žáků sledované v dějepise příkladně podporovalo rozvoj kreativity žáků i jejich postoje.

Hospitovaná výuka matematiky a přírodovědných předmětů probíhala za dominantní role vyučujících, což vedlo převážně k pasivitě žáků. Učivo bylo upevňováno důkladným

procvičováním, žáci neměli dostatečný prostor ke kritickému myšlení, práci s textem nebo obrazovým materiálem. Výuka směřovala k osvojení vědomostí encyklopedického charakteru bez zařazení do širších souvislostí, chápání vazeb a souvislostí.

Individuální přístup a podpora asistentek pedagoga byly zaměřeny na podporu konkrétních žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve výuce nebyla uplatňována v potřebné míře diferenciaci směrem k nadanějším žákům, jejich potenciál nebyl tak plně rozvíjen. Digitální technologie byly často využity neefektivně pouze k prezentaci zápisu, který žáci opisovali do sešitu.

V závěru hospitovaných hodin proběhlo většinou shrnutí učiva pedagogy. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků se vyskytovalo výjimečně.

Po dopoledním vyučování měli účastníci zájmového vzdělávání dostatečný prostor pro spontánní hru, s možností volby řízených činností. Při jednotlivých aktivitách byli vhodně a nenásilně vedeni k dodržování nastavených pravidel, vzájemnému naslouchání a respektování. Výhodou byla také možnost využití venkovních prostor pro realizaci odpočinkových a sportovních aktivit. Empatický a respektující přístup vychovatelek k žákům, podnětné prostředí, členité prostory školní družiny a její velmi dobré vybavení přispívalo k celkově příznivé atmosféře probíhajících zájmových aktivit. Účastníci zájmového vzdělávání si dle vlastního výběru volili připravené výtvarné a rukodělné činnosti či jiné tvořivé aktivity. Byli k sobě ohleduplní, respektovali pokyny vychovatelek, ochotně se zapojovali do nabízených činností. Vhodně u nich byly rozvíjeny sociální, komunikativní a pracovní kompetence.

Hodnocení výsledků vzdělávání

System zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání žáků je založen zejména na uplatňování standardních evaluačních nástrojů s využitím různých forem písemného a ústního ověřování žákovských znalostí a dovedností. Zavedení elektronické žákovské knížky přispělo k větší přehlednosti a sdílení aktuálních informací pro všechny aktéry vzdělávání. Učitelé pokrok jednotlivých žáků průběžně sledují a vyhodnocují, avšak převážně statisticky. Získané informace jsou v nízké míře využívány pro efektivní řízení výuky na základě individuálních potřeb žáků.

Pro srovnání úrovně dosažených gramotností škola dlouhodobě využívá externí testování, ve kterém jednotlivé třídy pátého a devátého ročníku dosahují dobrých výsledků. Škola pracuje především se souhrnnými celkovými výsledky, ale bez podrobné analýzy.

Z celkových výsledků vzdělávání vyplývá, že více než polovina žáků prospěla ve školním roce 2020/2021 s vyznamenáním. Činností školního poradenského pracoviště (dále ŠPP) směrem k žákům ohroženým školním neúspěchem se škole dařilo v uplynulém období cíleně podporovat zapojení většiny žáků do vzdělávání, o čemž svědčí nízký počet neprospívajících žáků, absence neomluvených hodin i snížených známek z chování. Účinnou formou podpory vzdělávání se dlouhodobě projevuje zejména doučování. Pozitivním zjištěním je vysoký počet zapojených žáků s efektivním dopadem na jejich výsledky vzdělávání.

Organizace informování pedagogických pracovníků s doporučeními školských poradenských zařízení a následnými poskytovanými podpůrnými opatřeními žáků je nastavena, všichni účastníci pedagogického sboru jsou s ní srozuměni. Probíhá především na pedagogických poradách, vyučující využívají konzultace s výchovnou poradkyní. Kontrola a vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření ve výuce není systematicky zajištěna na úrovni vedení školy ani v jiných formách, což negativně ovlivňuje vyhodnocování individuálního pokroku žáků. Tým ŠPP posílila i činnost speciální

pedagožky. Efektivita jejího působení se projevuje především v práci s jednotlivými žáky vyžadující podporu při řešení výchovných problémů.

Nastavené preventivní mechanismy jsou funkční a přispívají k předcházení problémového chování žáků. Účinnými nástroji jsou jasně stanovená pravidla chování, četné mimoškolní aktivity posilující sounáležitost žáků se školou. Snazšímu zvládnutí zvýšených vzdělávacích nároků při přechodu na druhý stupeň účinně napomáhá výměna informací o žácích mezi učiteli. Efektivní je i činnost školního projektu Spolu. V rámci jeho adaptačních aktivit v šestém ročníku a následných navazujících aktivit v dalších ročnících podporuje nejen sociální kompetence žáků, ale i podporu vzdělávacích oblastí (poznávání města včetně jeho historie, okolí). Projevy nežádoucího chování žáků řeší škola bezodkladně, v případě potřeby spolupracuje se zákonnými zástupci žáků a s příslušnými odborníky a institucemi. V problematických případech škola vhodně využívá jednání výchovných komisí za účasti zákonných zástupců žáků, efektivita nastavených opatření je průběžně vyhodnocována.

Účelně je podporováno zapojování žáků do různých vědomostních a dovednostních soutěží na školní i vyšší úrovni. Pravidelně jsou žáci zapojováni do soutěží podporujících čtenářskou a informační gramotnost. K ekologické výchově jsou žáci vedeni průběžně nejen ve vyučovacím procesu, ale i každoročním organizováním Dne Země. Škola vhodně doplňuje a zpestřuje vzdělávání žáků zařazováním exkurzí, sportovních a kulturních akcí, a účinným způsobem tak podporuje jejich osobnostní rozvoj. Dobré podmínky vytváří škola pro mimoškolní aktivity. Pro smysluplné trávení volného času žáků jsou realizovány kroužky. Aktivní činnost pěveckých sborů je úspěšná v prezentaci školy na veřejnosti či v oblasti charitativních akcí.

Volnočasové aktivity rozvíjí také funkční spolupráce s různými organizacemi ve městě i okolí (z oblasti sportu, kultury, volnočasové atd.). Přínosné jsou činnosti žakovského parlamentu a spolupráce se zákonnými zástupci (občanské sdružení, školská rada).

Závěry

Vývoj školy

- Zkvalitnění informačního systému směrem k zákonným zástupcům školy.

Silné stránky

- Efektivní využívání finančních prostředků z projektů a grantů vede ke zlepšování materiálních podmínek školy a má pozitivní dopad na kvalitu vzdělávání.
- Cílená podpora mimoškolních aktivit žáků pozitivně ovlivňuje jejich vzdělávání.
- Dlouhodobá realizace školního projektu Spolu podporuje rozvoj sociálních kompetencí žáků a vzájemné vztahy všech aktérů vzdělávání.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Není nastaveno systematické vyhodnocování účinnosti poskytování podpůrných opatření ve výuce, což omezuje vyhodnocení individuálního pokroku žáků.
- Omezené uplatňování diferenciací a individualizace ve výuce na 2. stupni vzdělávání společně s méně častým využíváním různých nástrojů formativního hodnocení oslabuje motivaci části žáků k učení včetně žáků nadaných.
- Zejména v přírodovědných předmětech na 2. stupni vzdělávání nebyly zařazovány účinnější vzdělávací strategie podporující aktivní učení žáků, důsledkem bylo omezení motivačního faktoru a celistvého rozvoje kompetencí u některých žáků.

- Nevyužívání sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků snižuje reflexi jejich pokroku.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zefektivnit systém vyhodnocování účinnosti poskytování podpůrných opatření ve výuce vzhledem ke sledování individuálního pokroku žáků.
- Výrazněji uplatňovat diferenciaci učiva směrem k žákům slabším i nadaným a častěji využívat prvky formativního hodnocení.
- Zefektivnit spektrum metod a forem v přírodovědných předmětech na druhém stupni vzdělávání.
- Zkvalitnit výuku o prostor pro shrnutí učiva, zhodnocení hodiny ve vztahu ke stanoveným cílům a vzdělávacím možnostem žáků.
- Zaměřit se ve vzdělávacím procesu na sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků.
- Činnost předmětových komisí rozšířit o efektivní analýzu výsledků a přijímání konkrétních opatření směrem k jednotlivým žákům.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Třídní knihy ve školním roce 2021/2022 v elektronické podobě
2. Metodické sdružení 1. stupně – časový plán práce 2021/2022, zápisy ze schůzek
3. Přírodovědná předmětová komise – plán práce na školní rok 2021/2022, zápisy
4. Humanitní předmětová – plán práce na školní rok 2021/2022, zápisy z jednání komise
5. Plán práce školního poradenského pracoviště na školní rok 2021/2022
6. Minimální preventivní program 2021/2022, včetně příloh
7. Dokumentace školního poradenského pracoviště
8. Přehled a dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ke dni inspekční činnosti
9. Stanovení kritérií pro přijímání dětí do prvních tříd pro školní rok 2022/2023
10. Dokumentace k žakovskému sněmu
11. Záznamy o pohovoru se zákonnými zástupci (jednání výchovné komise)
12. Rozvrhy hodin
13. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2020/2021, ze dne 3. 9. 2021

14. Přehled výchovně vzdělávací práce za čtyři oddělení školní družiny na školní rok 2021/2022
15. Docházkový sešit za jedno oddělení školní družiny na školní rok 2021/2022
16. Záznamové archy hospitační činnosti za školní rok 2021/2022
17. Dokumentace k projektu SPOLU

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Ludmila Slánská,
školní inspektorka, vedoucí inspekčního
týmu

Ludmila Slánská v. r.

Bc. Bohuslava Dvořáková,
kontrolní pracovnice

Bohuslava Dvořáková v. r.

Mgr. Dagmar Formánková,
školní inspektorka

Dagmar Formánková v. r.

Mgr. Pavel Hudeček,
školní inspektor

Pavel Hudeček v. r.

V Jihlavě 29. 4. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Miroslav Kadlec,
ředitel školy

Miroslav Kadlec v. r.

Ve Žďáru nad Sázavou 10. 5. 2022